

B 18 SISÄPIIRINTIEDON HALLINTAA KOSKEVA SUOSITUS (10.3.2006, muut. 16.6.2014)

Suomen Asianajajaliiton hallitus on 16.6.2014 antanut sisäpiirintiedon hallinnasta asianajotoimistoissa seuraavan suosituksen:

1. Johdanto

Arvopaperimarkkinalain (14.12.2012/746) 14 luvun 2 §:n sisältää sisäpiirintiedon käytön ja ilmaisun rajoituksia koskevia yksityiskohtaisia säännöksiä, jotka on sanktioitu rikoslain 51 luvun 1 ja 2 §:ssä sisäpiirintiedon väärinkäytön osalta sekä muutoin Finanssivalvonnasta annetun lain (19.12.2008/878) 4 luvun hallinnollisia seuraamuksia koskevin säännöksin. Nämä säännökset velvoittavat myös asianajajia, jotka toimeksiannon perusteella tai muutoin saavat haltuunsa sisäpiirintietoa. Säännöksiä on uudistettu arvopaperimarkkinalain kokonaisuudistuksen yhteydessä lainmuutoksella 14.12.2012/752.

Asianajajien tulee perehtyä näihin säännöksiin sekä mm. Finanssivalvonnan Standardiin 5.3 ”Sisäpiiri-ilmoitukset ja -rekisterit” (www.finanssivalvonta.fi) ja Helsingin Pörssin Sisäpiiriohjeeseen pörssiyhtiöille (www.nasdaqomx.com). Tämän suosituksen tarkoituksena on kiinnittää asianajajien huomiota sisäpiirisäännösten merkitykseen asianajotoiminnassa ja antaa eräitä toimenpidesuosituksia.

Tässä suosituksessa on huomioitu pääasiassa 1.1.2013 voimaan tulleen uuden arvopaperimarkkinalain keskeiset muutokset sisäpiirinsäätelyn osalta. Sisäpiirinsäätelyn tarkempi ja arvopaperimarkkinalakia hierarkkisesti alemmpitasoinen säätely on toistaiseksi puutteellista eikä se ole siis valmistunut kokonaan. Siksi asianajajia koskevaa sisäpiirintiedon hallintaa koskevaa suositusta tullaan täydentämään tarpeen ja säädöskehityksen myötä myöhemmin.

2. Sisäpiirintieto

- 2.1 Arvopaperimarkkinalain 12 luvun 2 §:n mukaan sisäpiirintiedolla tarkoitetaan säännellyllä markkinalla tai Suomessa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevaan rahoitusvälineeseen liittyvää luonteeltaan täsmällistä tietoa, jota ei ole julkistettu tai joka muuten ei ole ollut markkinoilla saatavissa ja joka on olennaisesti vaikuttamaan sanotun rahoitusvälineen tai siihen liittyvien muiden rahoitusvälineiden arvoon.

Hyödykkeeseen tai päästöoikeuteen perustuvaan johdannaissopimukseen liittyvällä sisäpiirintiedolla tarkoitetaan säännellyllä markkinalla tai Suomessa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena olevaan hyödykkeeseen tai päästöoikeuteen perustuvaan johdannaissopimukseen liittyvää luonteeltaan täsmällistä tietoa,

joka ei ole ollut markkinoiden saatavissa tietojen julkistamista koskevien säännösten tai määräysten taikka hyväksytyjen markkinatapojen mukaisesti, tai joka yleisesti toimitetaan markkinoille ja jonka markkinoilla toimivat voivat odottaa saavansa.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sovelletaan myös rahoitusvälineeseen, jonka arvo määräytyy 1 ja 2 momentissa tarkoitetun rahoitusvälineen perusteella.

Edellä sanotusta arvopaperista käytetään jäljempänä käsitettä ”listattu arvopaperi” ja sen liikkeeseen laskeneesta yhtiöstä käsitettä ”listattu yhtiö”.

- 2.2 Asianajaja voi tyypillisesti saada haltuunsa sisäpiirintietoa hoitaessaan yrityskauppoja, rahoitusta tai pääomamarkkinoita koskevia toimeksiantoja, jotka koskevat listattua yhtiötä tai joissa toimeksiantajana tai vastapuolena on listattu yhtiö. Myös tieto listattua yhtiötä uhkaavasta oikeusriidasta tai viranomaistoimenpiteestä voi olla sisäpiirintietoa. Sisäpiirintietoa on myös mm. julkistamaton tieto listatun yhtiön taloudellisesta kehityksestä, merkittävistä yhteistyö- tai asiakassopimuksista ja liiketoiminnan kehittämishankkeista, jos ne ovat omiaan olennaisesti vaikuttamaan listatun arvopaperin arvoon.
- 2.3 Päämiehen asianajajalle uskoma sisäpiirintieto on yleensä aina myös asianajosalaisuus ja yrityssalaisuus, jota koskee myös mm. asianajajalain ja rikoslain säännökset. Sisäpiirisäännöksissä ovat yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä koskeva velvoite ja sisäpiirintiedon käyttämisestä ja ilmaisemista koskevat kiellot, joita asianajajat ovat velvolliset noudattamaan asianajosalaisuuksia koskevien säännösten lisäksi. Sisäpiirintiedon käyttö- ja ilmaisukiellon tarkoituksena on ylläpitää arvopaperimarkkinoita kohtaan tunnettua luottamusta turvaamalla sijoittajille mahdollisuus tehdä arvopaperikauppoja mahdollisimman tasavertaisten tietojen perusteella.

3. Sisäpiirintiedon ilmaisukielto ja suojaaminen

- 3.1 Arvopaperimarkkinalain 14 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan sisäpiirintietoa rahoitusvälineen omistajana taikka asemansa, toimensa tai tehtäviensä nojalla saanut ei saa käyttää tietoa hankkimalla tai luovuttamalla omaan tai toisen lukuun suoraan tai välillisesti rahoitusvälinettä, jota tieto koskee, eikä neuvoa suoraan tai välillisesti toista tällaisen rahoitusvälineen hankinnassa tai luovutuksessa. Mitä tässä momentissa säädetään, sovelletaan myös henkilöön, joka on saanut sisäpiirintiedon rikollisen toiminnan kautta. 2 momentin mukaan sisäpiirintietoa ei saa ilmaista toiselle, ellei se tapahdu osana tiedon ilmaisevan henkilön työn, ammatin tai tehtävien tavanomaista suorittamista. Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, koskee myös muuta henkilöä, joka tiesi tai jonka olisi pitänyt tietää, että hänen saamansa tieto on sisäpiirintietoa.
- 3.2 Ilmaisukiellon tarkoituksena on pitää sisäpiirintieto mahdollisimman suppean joukon piirissä.

Tietojen ilmaisemiselle on oltava hyväksyttävä syy, ja tiedon vastaanottajan on tiedostettava saamansa tiedon luottamuksellisuus. Lisäksi edellytetään, että tiedon saajaa sitoo salassapitovelvollisuus.

3.3 Sisäpiirintietoa voidaan ilmaista asianajajalle asianajotehtävän suorittamista varten.

Listatulla yhtiöllä, joka ilmaisee toiselle sisäpiirintiedon, on vastuu siitä, että tiedon vastaanottaja tulee tietoiseksi siitä, että tieto on sisäpiirintietoa. Asianajajien tulee kuitenkin oma-aloitteisesti ottaa huomioon saamiensa tietojen mahdollinen sisäpiirintietoluonne ja tarvittaessa huomauttaa siitä päämiehelleen.

3.4 Sisäpiirintiedon hallinta asianajotoimistossa tulee ratkaista kussakin toimistossa asianajotoimiston luonne ja toimintatavat huomioon ottaen.

Asianajaja voi ilmaista sisäpiirintiedon toimeksiannon hoitamiseen osallistuville muille lakimiehille ja työntekijöille. Asianajaja voi myös ilmaista sisäpiirintiedon saman asianajotoimiston muille lakimiehille ja työntekijöille, jos siihen on hyväksyttävä syy. Hyväksyttävä syy voi liittyä toimeksiannon huolelliseen ja tarkoituksenmukaiseen hoitamiseen, asiantuntemuksen tason ja työn laadun varmistamiseen, intressikonfliktien ja vastuusuhteiden hallintaan, asiakassuhteen hallintaan, laskutukseen ja raportointiin tai muihin asianajotoimiston käytäntöihin ja työtapoihin. Sisäpiirintiedon ilmaiseminen saman asianajotoimiston muille osakkaille siinä laajuudessa, kuin se intressikonfliktien ja vastuutilanteiden välttämiseksi on tarpeellista, on aina katsottava hyväksyttäväksi.

3.5 Ilmaistessaan sisäpiirintietoa toimiston muille lakimiehille tai työntekijöille asianajajan on huolehdittava siitä, että tiedon saavat henkilöt ovat tietoisia tiedon luonteesta sisäpiirintietona ja sitoutuneet sen ilmaisemista ja käyttämisestä koskeviin rajoituksiin.

Myös jos asianajaja ilmaisee sisäpiirintietoa toimeksiannon vastapuolelle tai ulkopuoliselle konsultille tai palveluntarjoajalle tai jos tällainen osapuoli saa haltuunsa sisäpiirintietoa sisältäviä tiedostoja tai asiakirjoja, asianajajan on varmistettava, että osapuoli on tietoinen tiedon luonteesta sisäpiirintietona ja sitoutunut sen ilmaisemista ja käyttämisestä koskeviin rajoituksiin, ja tarvittaessa vaadittava osapuolelta kirjallinen sitoumus. Tiedon ilmaisemiseen asianajaja tarvitsee yleensä myös päämiehensä suostumuksen.

Silloin, kun asianajaja on merkitty yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin, asianajajan tulee huolehtia siitä, että kaikki henkilöt, joille asianajaja sisäpiirintietoa ilmaisee, merkitään yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin (katso jäljempänä kohta 4).

3.6 Sisäpiirintietoa sisältäviä asiakirjoja ja tiedostoja on säilytettävä huolellisesti siten, etteivät ne ole asianajotoimiston ulkopuolisten henkilöiden saatavilla.

Asiakirjojen ja tiedostojen huolellinen säilyttäminen ei välttämättä edellytä, että ne tulisi säilyttää asianajotoimiston muiden lakimiesten ja henkilökunnan ulottumattomissa. Sisäpiirintiedon tarpeettoman leviämisen estämiseksi asianajotoimisto voi kuitenkin tarvittaessa harkita asiakirjojen tai tiedostojen suojaamista käyttökielloilla, projektinimillä tai salasanoilla.

Kaikki henkilöt, joilla on oikeus käsitellä sisäpiirintietoa sisältäviä asiakirjoja tai tiedostoja, tulee merkitä yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin (katso jäljempänä kohta 4).

4. Sisäpiirirekisterit

Yrityskohtaiset sisäpiirirekisterit

- 4.1 Arvopaperimarkkinalain 13 luvun 6 §:n mukaan säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan rahoitusvälineen liikkeeseenlaskijan on pidettävä rekisteriä toimielimiinsä kuuluvista ja palveluksessaan olevista, joilla on asemansa tai tehtäviensä nojalla säännöllinen pääsy sisäpiirintietoon, sekä muista henkilöistä, jotka muun sopimuksen perusteella työskentelevät tälle ja joilla on säännöllinen pääsy sisäpiirintietoon (pysyvä yrityskohtainen sisäpiirirekisteri). Liikkeeseenlaskijan on pidettävä rekisteriä henkilöistä, joille liikkeeseenlaskija antaa yksilöityä hanketta koskevaa sisäpiirintietoa (hankekohtainen sisäpiirirekisteri). Pysyvä yrityskohtainen sisäpiirirekisteri ja hankekohtainen sisäpiirirekisteri muodostavat yrityskohtaisen sisäpiirirekisterin. Yrityskohtainen sisäpiirirekisteri ei ole julkinen. Liikkeeseenlaskijan palveluksessa olevaa henkilöä, jolla asemansa tai tehtäviensä vuoksi on säännöllinen pääsy sisäpiirintietoon, koskevat tiedot saadaan kuitenkin asianomaisen henkilön suostumuksella julkistaa.
- 4.2 Listattu yhtiö voi merkitä asianajajan, joka säännöllisesti saa listattua yhtiötä koskevaa sisäpiirintietoa, yhtiön ylläpitämään **pysyvään yrityskohtaiseen sisäpiirirekisteriin**. Asianajajalla ei tällä perusteella ole velvollisuutta ylläpitää omaa sisäpiirirekisteriä.
- 4.3 Asianajaja, joka tietyn hankkeen yhteydessä saa listattua yhtiötä koskevaa sisäpiirintietoa, merkitään yhtiön ylläpitämään **hankekohtaiseen sisäpiirirekisteriin**. Jos hankkeesta ylläpidetään asianajotoimiston omaa hankekohtaista sisäpiirirekisteriä (katso alla), listatun yhtiön hankekohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkitään kuitenkin vain asianajotoimisto ja toimeksiannosta vastuullinen asianajaja.

Silloin, kun toimeksiantaja on listattu yhtiö, asianajaja on yleensä myös velvollinen perustamaan hanketta koskevan asianajotoimiston hankekohtaisen sisäpiirirekisterin, johon merkitään kaikki henkilöt, joille asianajaja tai asianajotoimisto hankkeen yhteydessä ilmaisee sisäpiirintietoa (esimerkiksi lakimiehet, sihteerit ja assistentit, hallintohenkilöstö, konsultit ja muut palveluntarjoajat).

Asianajotoimiston ylläpitämään hankekohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkittyjä henkilöitä ei tarvitse ilmoittaa rekisteröitäväksi myös listatun yhtiön ylläpitämään sisäpiirirekisteriin. Jos kaikki nämä henkilöt kuitenkin merkitään listatun yhtiön ylläpitämään hankekohtaiseen sisäpiirirekisteriin, ei asianajaja ole velvollinen ylläpitämään asianajotoimiston omaa hankekohtaista sisäpiirirekisteriä. Asianajajan tulee tällöin ilmoittaa listatun yhtiön ylläpitämään hankekohtaiseen rekisteriin kaikki henkilöt, joille asianajaja tai asianajotoimisto ilmaisee sisäpiirintietoa, sekä muutokset tässä tiedossa. Asianajajan on

tällöin hyvä pyrkiä varmistautumaan siitä, että hankekohtaiseen sisäpiirirekisteriin tehdyt ilmoitukset rekisteröidään asianmukaisesti.

Kun asianajaja ei toimi listatun yhtiön lukuun vaan sen vasta- tai myötäpuolena, asianajajalla ei ole velvollisuutta ylläpitää omaa hankekohtaista sisäpiirirekisteriä. Tällöinkin asianajaja ja muut asianajotoimiston lakimiehet ja palveluksessa olevat henkilöt ovat kuitenkin velvollisia noudattamaan sisäpiiritiedon ilmaisu- ja käyttökieltoa sekä sisäpiiritiedon suojaamista koskevia säännöksiä.

- 4.4 Asianajotoimiston hankekohtainen sisäpiirirekisteri tulisi perustaa niin laajana, ettei se rajoita asianajotoimiston resurssien tarkoituksenmukaista käyttöä asianajotoimeksiannon hoitamisessa tai asianajotoimiston ja asianajotoiminnan asianmukaista järjestämistä. Tarvittaessa asianajotoimiston hankekohtaiseen sisäpiirirekisteriin voidaan merkitä koko asianajotoimiston henkilökunta. Hankkeen hoitamiseen osallistunut projektiryhmä tulisi kuitenkin käydä ilmi aina erikseen.
- 4.5 Asianajotoimiston hankekohtaisten sisäpiirirekistereiden perustamista ja ylläpitoa varten tulee nimetä vastuuhenkilö.
- 4.6 Asianajotoimiston ylläpitämiin hankekohtaisiin sisäpiirirekistereihin merkitään seuraavat tiedot:

1) rekisterin perustamispäivä;

2) henkilön yksilöimiseksi tarpeelliset tiedot;

- etu- ja sukunimi
- henkilötunnus, syntymäaika tai muu yksilöintitunnus, jos se on tiedossa
- kansalaisuus
- yhtiö, jota edustaa

3) peruste, miksi henkilö merkitään rekisteriin;

4) ajankohta (päivämäärä ja kellonaika), jolloin henkilölle on annettu tai jona hän on saanut sisäpiirintietoa;

5) ajankohta (päivämäärä ja kellonaika), jolloin peruste ylläpitää yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä lakkasi.

Yrityskohtaista sisäpiirirekisteriä on päivitettävä aina, kun:

1) peruste henkilön merkitsemiseksi rekisteriin muuttuu;

2) uusi henkilö merkitään rekisteriin;

3) henkilö, joka on merkitty rekisteriin, ei enää saa sisäpiirintietoa.

Liitteenä 1 on malli asianajotoimiston hankekohtaisesta sisäpiirirekisteristä.

- 4.7 Asianajotoimiston hankekohtaisia sisäpiirirekistereitä on pidettävä luotettavalla tavalla. Tiedot sisäpiirirekistereihin on merkittävä siten, että niitä ei voi jälkikäteen muuttaa tai poistaa. Rekisterinpito on järjestettävä siten, että ainoastaan rekisterin pitämiseen oikeutetut voivat muuttaa tietoja. Rekisterimerkintä on tehtävä ilman aiheetonta viivästystä.
- 4.8 Asianajotoimiston hankekohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkitylle henkilölle on ilmoitettava kirjallisesti tai muutoin todisteellisesti hänen merkitsemisestään rekisteriin ja siitä hänelle aiheutuvista velvollisuuksista. Ilmoitus voidaan tehdä esimerkiksi sähköpostitse. Kuittausta ei kuitenkaan ole tarpeellista pyytää asianajotoimiston lakimiehiltä tai muulta henkilökunnalta. Kuittaus ilmoituksen vastaanottamisesta on suositeltavaa pyytää muilta henkilöiltä, kuten konsulteilta ja muilta palveluntarjoajilta.

Ilmoitus on tehtävä kunkin hankekohtaisen rekisterin kohdalla erikseen.

- 4.9 Asianajotoimiston ylläpitämään hankekohtaiseen sisäpiirirekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä vähintään viisi vuotta siitä lukien, kun peruste tietojen merkitsemiseen rekisteriin on päättynyt.
- 4.10 Asianajotoimiston hankekohtaisten sisäpiirirekistereiden ylläpitämisessä ja käsittelyssä on otettava huomioon myös henkilötietolaki ja sen nojalla annetut säännökset.

Julkiset sisäpiirirekisterit

- 4.11 Finanssivalvonnan on pidettävä julkista rekisteriä, josta ilmenevät kunkin sisäpiiriläisen kohdalla sisäpiiriläinen ja hänen lähipiirinsä, sisäpiiriläisen ja hänen lähipiirinsä omistamat rahoitusvälineet sekä niiden hankinnat ja luovutukset eriteltyinä (julkinen sisäpiirirekisteri).

5. Sisäpiirintiedon käyttökielto

- 5.1 Arvopaperimarkkinalaki ja rikoslaki kieltävät sisäpiirintiedon käytön hankkimalla tai luovuttamalla suoraan tai välillisesti arvopapereita tai neuvomalla suoraan tai välillisesti toista arvopaperien kaupassa. Kielto koskee kaupankäyntiä ja neuvontaa riippumatta siitä, tehdäänkö se omaan tai toisen lukuun, ja miten henkilö on saanut sisäpiirintietoa.
- 5.2 Asianajajan on huolehdittava, että asianajotoimiston lakimiehet ja muut työntekijät ovat tietoisia sisäpiirintiedon käytön kiellosta.

6. Toimistokohtaiset sisäpiiriohjeet

Asianajajaliitto suosittelee, että asianajotoimistot tarvittaessa laatisivat kulloinkin voimassa olevaan lainsäädäntöön, Finanssivalvonnan standardeihin ja määräyksiin ja Helsingin Pörssin sisäpiiriohjeisiin sekä tähän suositukseen perustuvan sekä omiin toimintatapoihinsa ja -ympäristöönsä soveltuvan ohjeistuksen, joka koskisi sisäpiirintiedon hallintaa ja sisäpiirirekistereiden ylläpitoa sekä kaupankäyntiä listatuilla arvopapereilla.

Käytännössä kaupankäyntiä koskeva ohjeistus voi sisältää yleisen kaupankäyntirajoituksen, lupamenettelyn ja/tai rajoituslistojen ylläpitämisen yhtiöistä, joita koskevaa sisäpiirintietoa toimistossa säännöllisesti on.